

1992

ແມ ພະຈິກ 5 ພຶສພ ອົບ 1992 ວ.

ພາກສາ

୦୩ ପାତ୍ରଙ୍କ ମେଲିହା

ବାଲାପିଲିଙ୍ଗ ଅବଧି

ଯେଉ ହାତୁରା ମେଲ୍ଲୁବା,
ମଧୁନାରୀଠି ଶିଂଚିଠି ମେଘାରୀ.
ମାର ମେଲୁଶିକ୍ଷଣାର ଗର୍ଜୁବା
ଖାର୍ପାଶିଟନିକି ହାରି.

କୈବି, କୈଉଲୁତୁବାଲୁ ଧନ୍ତା,
ହେବିବ କ୍ରେଟ୍ରନିକ ହାରି,
ମିଥିକିନ୍ତରଲୁପ ରଙ୍ଗନିରି
ଖାର୍ପାଶିଟନିକି ହାରି.

କୈବି, କୈଉଲୁତୁବାଲୁ ଧନ୍ତା,
ଧରୁବ ମୋହା ହେବିବା!
ଫାର୍କରିନିବିକ ମେଲ୍ଲୁବା
ଖାର୍ପାଶିଟନିକି ହାରି.

କୈବି, ହାତରା ଧା ହାତରା,
କୈବି, ହାରି ଧା ହାରି,
ଖାର୍ପାଶିଟନିକି ହାରି,
ଖାର୍ପାଶିଟନିକି ହାରି!

କୁକୁର ଶବ୍ଦ ବିକିଳି

ବାଲାପିଲିଙ୍ଗ

ଆମା କଣ୍ଠାଶବ୍ଦି

୧ ମାସେ ତାମାରିବାବା — ହାରୁତବ୍ୟଦୀ ପରିଶ୍ରମକାଲେ
ତାମାରିବ ସାନ୍ଧେଶିରୀବ ଡର୍ବେ.

ତାମାରିବ କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି ମେଘଦୁତାମ ପିନବାକୁ ଘୋଷିବା
ମେଲୁକିଥିକାମ ଦା ଗମିଶ୍ରାନ୍ତରାତିଥିମ ଅତ୍ଯାଧ ଶ୍ରେଷ୍ଠ
ଶାର୍କରାତପାଦରୀ ସର୍ବପରମତାରୀ ଅକ୍ଷୟଶବ୍ଦା। ଅମୀତମ ହରି
ମନୋ ସାନ୍ଧେଶିରୀବ ମେଘଦୁତାର ଭାବରେ (1184-1213) ଶାର୍କରାତପାଦର
ମେଲୁକିଥିରେଇ ଏହିକି ବାନା.

ମେଘଦୂତାନିନ୍ଦ୍ରିୟ ଏବଂ ଅକ୍ଷୟଶବ୍ଦରେ ତାମାର ଶ୍ରେଷ୍ଠୀୟ
କଣ୍ଠରୀତିରେ କରି ବିବ୍ରାତ ତାମାରିବାବାରୀରେ ଅନ୍ତରାତପାଦର
କଣ୍ଠରୀତିରେ, ଶାର୍କରାତପାଦରୀରେ ଅନ୍ତରାତପାଦରୀରେ,
ଶାର୍କରାତପାଦରୀରେ ଅନ୍ତରାତପାଦରୀରେ,

ର୍ମଲାତା ତୁରିବ ପରିଶ୍ରମ ବାନାନି ହେବିବାକି ର୍ମଲାତାକାମ ହେବିବାକି...
କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି...

କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି
କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି

କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି କ୍ରେଟ୍ରନିକାରି

ნალხური თქმულება, ზღლაპრი...

ხაოზური გადმოცემის მიხედვით თამარს დედამ
უწინაშარმტკულელა დაიდ მიმარალი:

თამარს უამით დადაბა, ჟენევე სიბარი კანასკო.
ერთსა სარეპი ჩაგვედე, ხმელეთ ხულ დაკინასკო,
ჟენ იერს ჟევილო, ქვეენა, ჟანენი მაინასკო.

ფუშავში გაგრცლებულია საფეროულო სიმღერა,
ომშეც მრჯვე თამარის გრძელული სახეს კვინატაგას:
მარძლენდ ჰამერებდა — თბირ განეკვერ ჭადა,
დაიგრძო საძის სახელი, ჟაირ ტერ მაძის სახლია.

სახელით გამარჯვებული თამარი დედუფალია!

ზღვისა გადაძრო ჩიქილი, გადაქანია ზღვისა;
ჟენ ზეგან ჩაგა სახნი, სახნი რინის სარია,
სტელეთი ჩეგვენ დიაგრო, — ღეროთ, მიმრავლე ჟმინა!

ქინიერიან სალოცავა, ფუთოთ სმელვორზე ბრძანია...

მრავალ ლექში ეხმაურება თამარ მეფის დიდ აღ-
შენებლისთ მოლვაციობას.

უასის ვაზე სუდდრი,

უსკლოს წეალ ვადნენ,

ნათქვამაზ ერთ შათგაბში. მყირ ლექში ამბობს:

ვარია ვანა დამაზი, თამარის გამოტრილია,

სხვა მონასტრებიდ აარ, გაეტელი და ოდილია.

ერთი ინგოლურია თქმულება გვაუწყება, რომ თა-
მას გრძის ციხე აუშენება მიხთვის თავგანწარული
ჭაბუკის პატივხაცემად. სვანური ცნობებით, სვანებიში
თოთხმებით სალოცავი მეფე თამარის აგდულა და
ქურიფასი ხატუტი მისი მიტქმილია. ისური ლევენდა
თამარ მეფეს მაცხენს აღღუზის მთაწე ძირტფასი
კოშკის აგბას. მისი მითითებით მაპერნდა მერცხალს
ჭვაშა, წერთს ქვა და ამგარად მოუგალ მოხსა და
კლევებზე შენდებოდა ციხეები და ეკლესია-მინას-
ტრები. თქმულებებში თამარი წარმოიდგინდა, რო-
გორც ქვევნის გრითანიბა-სილიტისათვის მებრძო-
ლი, ხალხის კეთოლლებაზე მზრუნველი, ბუენის
სტიქური ძალების დამთრჩილებელი; პირად ცხოვრე-
ბაში უწირკვლო; ამსათონ სილმაზანა და შეკვერე-
ბის დიგორია. მითოზ შეარქეს ხას პირმზე.

ქართველმა ხალხმა თამარის პიროვნება იმთავითვე
შოთა რუსთაველს დაუკავშირა. გამომცემის თანა-
მად რუსთაველმა თავისი ხელით მიართვა მეფეთვე
ჯეს უკვდევა «ვეგვისის ტფილისნია».

ნალხური ლექში შეკვარებულ შოთა რუსთაველს
მააჭერს ამ ლექსს:

თამარ, დამაზი ეკავილო, წურნელოვანი იაო,
სილმაზე და ხიტურე შხისაგან გადგილიათ,
ნერავი ჟენსა მშერეტელია, მე ბევრჯერ მინატრიაო,
ცხრა გზით ვწამე, მე ჟენთვის ღირსებ დამითმითა.

თამარი გამკითხავა და გამგები ქალი იყო.

გა ქსლოთ,

თამარ დეათვდის ჟენენეო,

ხმ დაბალი და ხაქმე მადალოთ,

— ახ დაითზებდნენ კარგ ქალს ზემო რაჟაშა-
და ბოლოს, გვინდა შემოკლებით მოგამოლოთ ვა-
ფა ფუსვების ლექსი თამარ მდგრადი.
ქალო, ქართველთა სულისდება, ქალო, ქართველთა
ლედო, ტერილად ვაშმობთ ჟენს სიკედილის, თამარს ცოცხალის
გული გვინთხარ დამზრად, ნათობს და არ ჰქონება.
ჟენ და მოთის მარჯვნის კემთხვევ ზედიზედო.
ჟენ ხა ერის სიცოცხლე, თავი არ მამკვდაბა!
მოწევალე გვექმენ ქართველია, ხემო ლამაზო დედა!

ლოდარ ივანიძე

მსხური ლეგენდა

ვინც ვარძიაში ყოფილა, გზად, მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე, აუცილებლად დაინახავდა პატარა, ლურჯად მოკამკამე ტბას. მას წუნდა პევია. ტბას ირგვლივ ვუღკანური ქანებით აგებული კლდოვანი გორაკები აკრავს, ფართობით იგი მცირება, მაგრამ საკმაო (13 მეტრამდე) სიღრმისაა. ტბა გაუქმდინარია და მიწისქვეშა წყლებით სახრდოობს. ზამთრობით არ იყინება. მისი მტკნარი წყალი სამედიცინო წურბელებითაბ ცნობილი, რის გამოც მას წურბლის ტბასაც უწოდებენ. ტბის გარს შემოჯარულ ლერწმის ტევრში — ლელიანში გუნდ-გუნდად ბინადრობენ გარეული იხვები, ბატები და სხვა ფრინველი...

წუნდის ზედაპირს იშეიათად თუ შეარხეს ქარი და მის ანკარა წყალში, როგორც სარკეში, ისე ირკეცლება ირგვლივ შემოჯარული ლერწმოვანი და ამწვანებული მთა-გორაკები. ასეთმა სიკამამებ შთაბაგონა ხალხს, შეექმნა ამ ტბასავით ლამაზი თქმულება — თითქოს მის ნაბირთან ხშირად მიდიოდა მეუჯ თამარი, შიგ იცქირებოდა და დალალებს ივარცხნიდა. ამის გამო ხალხს ამ ტბისთვის „თამარის სარკე“ შეურქმევია.

თამარი

ლისტან კუპრავა

— რა ქარგი სახელი მქიდაო, რა ქარგი! — ამაუთბს ზატარა გოგო.

— თამარი დამარქვეს, თამარი დამარქვეს! როგორ გამახარეს, როგორ!

ღეღიკომ ქართული ქაბაც შემიკერა, მახურაჟს ქათქათა მანილს, წელზე მოქარგული სარტყელი

შემომარტება,

ქართველ ქალს დაემსგავსე ნამდვილს. — თვითონ კი თვალებში ცრუმდი

უციმციმებს:

— მსის მადლი შეს გზას და სავალს, ქართული ქაბაც რარიგ გიხდებაო, უთუთ ითამარე, თამარ!

პერილ ღაცევაზვილი

სათაუებანო ივერია
სულძი ლოცვად ჩამისვაა,
იქედება მომავალი,
— ვისი არის?
— ანისია.
წინაპართა სული ბორგავს,
სად შეუსარე კრწინისია...
— ის წარსული, ცრემლიანი,
ვისი არის?
— ანისია.
— ხვალ რა დღეა, დედიკონა?
— ოცდაექვსი მაისია!
— ვისი დღე?
— სუეველის!
— უფრო?
უფრო ანისია.

სამაისო

ელგუჯა თბოლაზვილი
ეახანოსფერად დაედაქებს
ჩემი სამშობლოს აისი,
დად აფრენილნ ღროშები
დღეს — ოცდაექვსი. მაისის!
ჟრედი ირათ გადადის,
ისმის დედუნი ხალისის,
მწერი ეანამი ფუთფუთებს
ამომავალ მზის ხალისით.
ევავილებს ჰგვანან ნორჩები,
მათი წერიალა ხმა ისმის,
ხამევრ ღროშების ჩახხახში
ბრწეიანავს, გუგუნებს მაისი.

რებ! არასგზით არ ვიტირებ. ვნახოთ ერთი შე-
რე რისტვის დასჯაინ.

ისე, მამუკა გაოცელებული შემომუშავებს, როცა
უქმიდ ვიწოდორები და ცრულდები დაბალუით
ჩამომდის. ქარგი ბიჭია ჩემი ძმა! შევეცოდები
ხოლმე და ჩემთვის სანუკვარ რომელამე სათა-
მაშოს ან მაჩუქებს, ან მათხოვებს. შეც, თითქოს
ცხვირისახოცია მომწინდესო, წამში მიშრება
თვალები, ლოყუბი, ცხვირიც კი, და ვიცინ.

დედამ მე და მამუკას ორი უჯრა მოგვცა. ქს
ჟენ და ეს ჟენი! — გვითხრა. — თქვენი რაღა-
ცები აი, აქ ჩაწყვეთ, ერთმანეთში იღარ აგე-
რვეთ, და თქვენი ხმა არ გავიგონო!

უძ! რას არ ნახავთ ამ უჯრებში. სათამაშო-
ების ნამტვრევებს, ჭანჭიკებს, თოჯინების
ცალ-ცალ უქსაცემლებს და წინდებს, კაბებს.

რამდენი ახალი კაბა, დამსის პრანგი თუ
კიდვე რაღაც მოყიდეს, შიდა მხარეს უსათურო
პატარა ნაჭერი და ქრთი ცალი დილი აკერია.
დედამ მითხრა, რომ დაგეხვეა, ამით დაგივე-
რებო. მე კი შევვედრე დედას, ეს ნაჭრები
ჩემთვის მოეცა. დედაც აქრის მაკრატლით, თი-
თო დილსაც მანუქებს ხოლმე და ახლა ბევ-
რი სხვადასხვა უერის ნაჭერი და ნაირ-ნაირი
დილი დამიგროვდა. ძილიდარი ვარ — პირამდე
გაიგვსო ჩემი უჯრა. მამუკამ სასტრიგად ამიგრძა-
ლა მის უჯრაში ჩაჭერება, მაგრამ ერთ დღეს
თავზე წამომადგა. მე შევღიმე და აღარ გამი-
ჯავრდა. ის კი არა, ერთი პაწაზა გადამწვა-
რი ნათურაც მანუქა. ძალიან გაქეხარდა. რამ-
დენი ხანა ვოცნებობდი მმ ნათურაზე, ვჭირ-
და, მაგრამ ეტყობა, თვითონაც უფვარდა. მივ-
გარდი და გვკრცე, თუმცა მამუკა იმზამსვე
მოიწმდა ნაკიცნი ლოყა. მე კი მის ნაკიცნს
არასრდეს არ ვიწერდლ.

ერთ დილით, დიდებასთან შევედი საწოლ
ოთაბეში, ლოგიაში ჩავუცორდი და სატბარი
გავაბით. ამ დროს ოთაბეში დუდა შემვიდიდ.
დუდა ჩემი მამიდაა, ძალიან მივკარს! ხელში
რდაც წიგნი ეჭირა. დიდება გადაკოცნა, თან
უხრა, დედიკო, უენი დაბადების დღე მომი-
ლოცავსო, და წიგნი ახუქა.

ვაი, — გავიგიძრე მე, — დღეს დიდებას და-
ბადების დღე ყოფილა. აქწრიალდი. დიდებამ,
მიისვენო, მითხრა. აბა, რა მომასევებდა. ვიწ-
რიალე და ვიწრიალე. მერე ავდევი, ლოგიი-
დნენ ჩავცურდი და წივედი. რატომ მიდიხარო,
— შემვითხა დადედი. უბორ გავედი. ჩემს
ოთაბეში გამოგწიე უჯრა... ამოვალაგე და ამო-

გადამნარი ნათურა

აფლო სიმაგრე-კადაკორია

ძალიან პატარა ვარ, ანუცემო უქიარა. ძმაცა
მყავს. მამუკა. ის ჩემზე ცოტა დიდია. ძალიან
მიყავსონ ჩემი ძმა, მაგრამ ახშირად ვჩერებოთ.
თუ ამატირა, დედა სჯის. ოთაბეში შეიყვანის,
კარს მიუტურას და შეუძლებელი თითოს ქნე-
ვით უბრძანებს — არ გაძლიო, უნებაროვოდ არ
გამოხვიდეო, თორემ!.. ნეტავი თორემ რაღა?
მერე რადის უხამს. რომ იციდეთ, როგორ მეცო-
დება ჩემი ძმა, მაგრამ სხვა რა შემიძლია,
კარს ავეკვრები და ვტირი, გულამოსკანით ვტი-
რი. ახლა რაღა გატირებსო, რომ მეყითხებიან,
— ვვედრები უეღას, — გეხვეწებით, გამოუშ-
ვით მამუკა, მეტს აღარ იხას-თქო. ხან მოჯე-
რებენ ეს უფროსები, ხან კი შეც მემუქრებიან.
სამაგიროდ ძალიანაც კარგი ხერხი მოვიგონე-
რაც არ უნდა მაწყენიოს ჩემმა ძმამ, არ ვიტი-

ვალაგე ნაირ-ნაირი საჩუქრები. ჯერ, ყვავილებით მოჩითული ორი ცხვირსახოცი ამოვარჩი, მერე ზემოდან ნაჭერიც დავადე. ნაჭერი მსხლის ფორმისას, გარშემო კუწუბოები აქვს გაკეთებული, უვრად-უვრად წრებში ქონდრის კაცების სხედან. ძალიან ლამაზია, უველა დანარჩენ ნაჭერზე კარგია, მგრამ მაინც არ დამენანა. რამდენიმე წითელ-ველი ჭანგიკიც ამოვარჩი და, რაც მთავარია, ჩემი მმის ნაწერი გადამტვრი პატარა ნათურა დავადე ზემოდან. მერე თვალებშე ჩამოშლილ თმას გულდაბულ ხელი გადავისვი და წავედი.

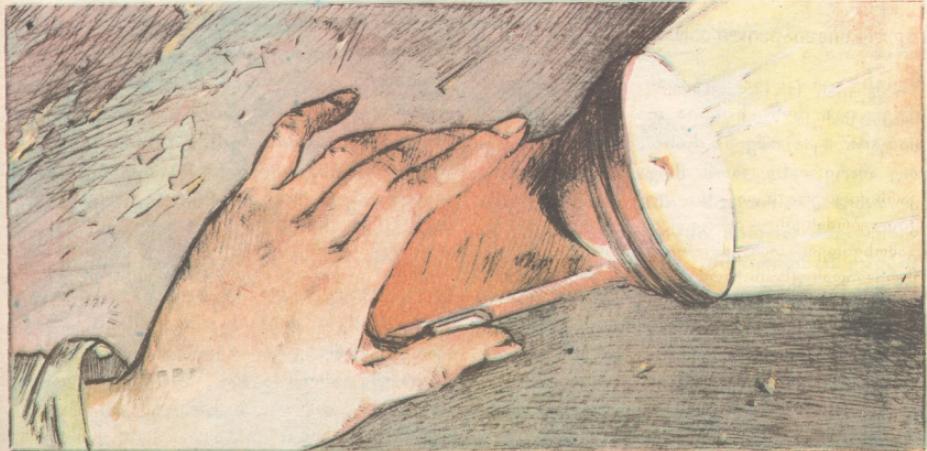
დიღედა ისვა ლოგინში იწვა და წიგნს კითხულობდა. კარის ს ხმაურზე გამოიხედა და სათვალის ზემოდან დამაცქერდა.

მეც ნელი ნაბიჯით მივუახლოვდი, განსაკურიებით ვურთხილობდი, ნათურა არ გადომოგორებოდა. დიღედა ლოგინზე ჩამოჯდა, ჩემკან გაღმოიხარა. — ეს შენ, — ვუთხარი ჩუმად. — რა არის ეს, ჩემი საყვარელო, — მკითხა დიღედამ და საჩუქრები ურთხილად ჩამომართვა. — შენი დაბატების დღე მომილოცავს, დიღედო, — ჩავილაპარაკე და შეცინე. დიღედამ ჩემი საჩუქრები გულში ჩაიქრა და ათასი სააღლერს სიტყვა მითხრა, — ჩემო კეთილო, — დაყოლა, — ეს ნათურა შენ ძალიან გიყვარს? — მე მხრები აგიჩენტ, ერთი-ორჯერ ხელში შევტრიალე ნათურა, მაგრამ ისვა უან მივეცი. იმას კი მივხვდი, რადგან ძალიან მივვარს, სწო-

რედ ამიტომ უნდა ვაჩუქრ დიღედას. აბა, რა! ამ დროს ოთახში მამუა შემოვიდა, კარი მხრით გააღო, რადგან ხელები ზურგს ჰქონ ჰქონდა დამალული, დიღედას მიუხსლოვდა, აკცა, დაბატების დღე მიულოცა და თავისი საჩუქრი გამოაჩინა. ხელში წითელი ფერის სანათი ეჭირა. დიღედამ ხელი ხელს შემოპკრა და აღფრთოვანებით თქვა, მამუა, ეს სანათი რომ ძალიან გიყვარს, გვერდილაბ არ იშრიქ, როგორ გაიმტევო? მამუას უხრისულად გაედინა და დიღედას ხელში შეაჩენა სანათი, თან დაყოლდა, ნათურა არა აქვს, არ ანათებს, მაგრამ ნე გაეთხინა, ვიშვინი და გაგიყვითხო. მე ერთი წუთითც არ დავფიქრებულვარ, ჩემი ნათურა ავიღე საბინდან და დიღედას მივაწოდევ. მაგრამ გადამტვარია, — თქვა მამუამ გულდაწვერით. მე ჯოუტად გავიქნი თავი. დიღედამ აიღო და ნათურა მაინც გულდაბულ ჩაბრახნა სანათში, მერე გამადიდებელი სარგმელი ისვა ჩაუდგა და... დიღლას თითო დააჭირა! სანათი

შეესვით აბრდღვალდა, პირდაპირ თვალებში შემოგვაჲყიტა. მე და მამუამ ერთმანეთს შევხედეთ და ბურთებივით ხელუნა დავიწევთ. — სასწაული მოხდა, — თქვა დიღედამ, — თქვემა სიყვარულმა გამოთქლა გადამტვარი ნათურა!

— არა, აღარასოდეს აღარ ვიჩეცებთ მე და მამუა, თურმე სიყვარულს სასწაულის მოხდენა შეუძლია.

თვითვა კატარობას გუნება

შოთა აშორაძევილი

საჭეა ზღვა და ხელეთი
ათისნაირი არსებით,
ზოგია ძალუებით,
ზოგი უმწეო სავსებით.
გარემოს ჟესაგუებლად
აი, ვინ როგორ იქცევა:
განსაცდელს მეოფი ზღარბუნა
ეპლიან ბურთად იქცევა.
ოდითვე ღარბაისელი
ეს მეისვე ჯავშნად ქვავდება,
როცა გრძნობს — უთნასწორო
ბრძოლაში ერას გახდება.
უმწეო ლოკოკინასაც
მტრისგან შენიდბვა იყარავს.
სიუთხს იუნოსავს თუ არა,
ციხეედ იქცევა ნიქარა.

აქვთ „ქიმიური ეუმბარი“
სკუნსს, ხოჭოსა და რვაფეხას,
რომლის წესლობით მომსდომი
ღუშმანი ვეღარ დამეხავს.
ამ შეამიანი „ღრუბლიდან“
სუნი ჩქეფს ისე სახარი,
რომ თვით დათვესა და ზვიგენსაც
ეცემათ ხოლმე თავზარი.
ერთი ბატარი თევზი კი
საფრთხის ღროს კანძბად იკვრება,
მიქსინა ჰქევია სახელად,
გაგიგონიათ იქნება?
თვითვე საფრთხისათვის შენიღბვა
მცენარეებსაც სხვევიათ....
თვითვე ბატრონობს ბუნება,
რაც კი მას გაუჩენია!

კარგები

თინათინ ჭავა

ანუკა და გიგა კარის მეზობლები
არიან. ანა მეორე კლასშია. გიგა სამი
წლისა და ცოტბა მეტისაა. ანას მოსვლა-
მდე გიგა მოწყენილია და ირინე ბებიას
წარამარა, რომელი საათიაო, — კვითხე-
ბა; მერე, ანა რომ მოვა, მოთმინებით
ელოდება, — როდის ისადილებს, გაკ-
ვეთილებს როდის ისწავლის. როცა ანა
კიბეზე ჩამოირბენს, გიგას უკვე ხელში
ჰჭირავს ლურჯი, იხვნისკარტა ქუდი,
შავ-შავ თვალებს ეშმაქურად ჰუტავს და
უკბება:

— ანა, ველოსიბედი უკვე გამოვიყ-
ვანე, აგეა, ჰიმექართან გველოდება!
— წავიდეთ! — ბებიების გასაგონად
ხმამაღლა ამბობს ანა და მიდიან. იქვე

ონკანთან ბოთლი დვებს, პლასტმასის სა-
ხურავიანი; გაავსებენ წყლით, ისევ დაბ-
ხურავენ. კიდევ თან მიაქვთ გარაქიანი
პური (ეს ჰქელიძების სახურავზე რომ
კნუტებია, იმათვის), ხორბალი ან
ბრინჯი გოგია ძის მტრედებისათვის
და გზახე შემსვედრი ნაცხობი ბეღურე-
ბისათვის. კველაფერ ამას წითელ ხელ-
ჩანთაში აწყობენ. ხელჩანთა ბებიამ მის-
ცათ, ძველია და ცალი ყური მოგლე-
ჯილი აქვს, მაგრამ არა უშავს, ისინი
მაინც ახერხებენ ველოსიბედის სახე-
ლურზე ჩამოკიდებას. პო, სულ დამა-
ვიწყდა მეთქვა — წყალი კიდევ გასა-
ხვევში ბატარა შვინდია ღობის ძირში
ამოსული და იმისთვის უნდათ; დაუსხა-

მენ ნახვარს, ცოტას კიდევ კნუტებს მიუტანენ. წინ გიგა ზის, უკან — ანა. გასახვევში პაპები დომინოს თამაშობენ, ამათ რომ დაინახავენ, ყველა ერთად ახმაურდება:

— მოღიან მეგობრები! საით თქვენი მგზავრობა? პურხე, შაქარზე, ჭელიძეების კნუტებთან თუ გოგია პაპას მტრე-დებთან?

— ჯერ კნუტებთან. — ეუბნება გიგა და წითელ ხელჩანთას საქმიანად ასწორებს.

პაპებს ეღიმებათ, მერე ჯიბეებზე ხელს იკრავენ, ზოგს „კოწახურის“ კარა-მელი ამოჰყვება, ზოგს მოხალული შესუტმირა. ყველაზე უფრო თეთრულვაშა პაპას ეშმაკურად უციმციმებს თვალები და კვითხება:

— რა უნდა გამოხვიდე რო გაიხრდები გიგა, პა?

გიგა სერიოზულდა პასუხობს:

— რა უნდა გამოვიდე და ყველაზე

კარგი ქვათაძე — გიგა გვარად ქვათაძე გახლავთ.

— აბა! — ახლა ანას ეუბნება ისევ ის თეთრულვაში პაპა, — შენა, ანიკო, შენ? ანუკა იღიმება, დიდ, ნაფოტბა კბილებს აჩენს და ამბობს:

— მე უკვე გამოსული ვარ, სულ ხუთები მყავს ყველაფერში.

— რა კარგები არიან, კაცო, როგორ არ ბეზრდებათ ამ ჩანთის თრვეა, იმ კნუტების დაპურება. ამ გოგიას მტრედებსაც როგორ უვლიან! ეჭვი, კარგი ბავ-შეგები გვევას, კარგი... ღიმილით აცილებენ, თვალებით ეაღვრესებიან პაპები. ისინი კი მიღიან, თან წარამარა წითელ ხელჩანთას ასწორებენ, თან რადაცას ხითხითებენ ჩუმად-ჩუმად. შენ ანათებს, ბრწყინავს და აცხუნებს. ირგვლივ მწვანე, ყვითელი და ათასნაირი ფერები ირევა ერთმანეთში, აბა რა იქნება, შეაგული მაისია, საყვარელი, ვარდისფერი მაისი.

მუსახენ ზოტკვახი

გორგი შათევაური

გაზაფხულის შრიაღა
სამოსელით ვიწვები,
ჰქონდეთ ფოთლებად
გამეშალა კვირტები,
ტექ გარ!

მთელი ქალაქის
მე გარ „მწვანე ფილტები“,
სუნთქვათ ჩემი ქანგაღით
პატარებიც,
დიდებიც,
პოლა,
ბასრი ნაჯახით
ნუღარ დამეჭიდებით!

იცნობს
მთალი
ცისძვალეთი

კიბერი ისაკაპი

ჩიტუნა ხომ კარგად ცეკვაჲ,
ცეკვაჲს სიოც,
დელის წეალიც,
შენ კი, რომ არ ზარმაცობდი,
ცეკვას როგორ ვერ ისწავლი?
ხომ უურებ, დღე და დამე
ცერებზე დგას ტიტეს ქეთი,
ამიტომაც ნორჩ წელოვნებს
იცნობს მთელი ცისქვეშეთი!

მანეჯაური—ჩამი მარგლიანი სოფია

ვაჟაპეტან ახვლებისანი

ქვეყნად, აღმას, არ იქნება სოფელი, ასე შევეცნიერ იყოს და ასე უდამაზო სახელი ერქვას...

პატარასობრივ მატურები კითხა: ვინ და რატომ დარტევა ამისთან დალოტცილ აღგონს მახინჯაური.

გამოიგიანებით, ახლაც მატურებს...

ერთი მხრიდან ზღვა აკავებს — ხან ცისფერია და მოალენებს, ხან კიდევ ისეთია, რომ შეწერდავ, შიმისა-გან თანამდებობის გაცემის მატურების ქარი და აითოვრება ზღვა. მოქმიდონი წამისართვას ტალღებს და ჭრილით გამოიტენება ნანარისაკან, გვარნება, მოქმიდი ქვეყნის გრების ჩანთქებას სურის. შერე დამტკიცდება, დაწერა-რედება და ფეხებთან გაგროსტმება, ღოკვასა და ლა-ტებს დაიწევდა, თითოი პატიტისა ისხიოს.

სამი მხრიდან მოუტა გადამტკიცდება მახინჯაურის. ჩემს პატარასობრივი ეს მოტაბა უდრიან ტყებით იყო დოფარული. რა ცინოველი და ფრთველია არ ბინდრობდა იქ. ამდა რომ გახელდა, გული აგრძივდება... სადა-და ის ტყები.

ომბადურის მოუბის უშეუალო გაგრძელება ზღვაში შეჭრილი მწვანე კონცხი — მახინჯაურის მშვენიერება.

ომბადურის მოებით იშვება დღიდა აქაური კაცი-სათვას. დღიდ და პატარა, გალვამისისანავე, თვეალების ფშვეტილი და ხელის მოწრილელით ამ მოებს მაპერისს მზერას და, თუ მის წევროებს ისხევინ.

სინათლე ადგას გვირგვინად, გულს დაიმშვიდებს — დღეს კარგი დარი იქნება.

ავერტის შაბაზლობისა შეიმუშენება ხოლმე ომბა-ლურის მთები, უკრი აუკლ-დაუკლის, ერთბაშად მო-იქცებს...

ატმისავლეთით ცაში ატყორცნილ შავი ტყე. გა-განტური სევების ტოტები ერთმანეთშია გადახლარ-თველი. დამაღა დამაღა სოფელის, სოფელის, სოფელის და უთვა-ლავი სხვა სახის ბუქები ჩახვეულ-ჩახვეულობისა. ამას გაალ-ბარეფის თავხელობაც დაუსატეთ! ტყე სითავა, მისი სხივები კვრ ატონს შივ. რუხა, საავადით გამ-ზალებულ ღრუბელისა ჰყავს, ჩაბოლმილ-ჩაბოლმილე-ბულს, გვლეგასიბულები. შეხედაც და გაიძიებოს, აა-აა, ამას თველისმისმშეტრდად იქლებდნ მის სიღრმეშით. გაიფირებ და ხელებს ფრთხოებ მიიღორებ უწერესად, შექან ჰყება-ჰუნილმა არ გამარტინის. ავდარიმ შავი ტყის თავზე იკალენება და პელივით იწელება ცელილით საზეცი. ზოგჯერ მეხდაკრული ნის გან-წირული კვნებს და ღაწნოს სოფელმასი განვევრა ტყე. იგი ეშმაკე-ბის, ქავების, ჰინკვებისა და საზარელი უზინულების საყიფული ჰყენიანა ბავშვებს...

ააა, ამდა აღან! ადრე ევინათ! ახლა ეს ჩვეულებ-რით მთა, საღვანა მისი ერთ დროს გვირზის იყრი და ზღაპრული იღმუსლება! კრო დღეს ხანძარი მოვდე

მთას და თითქმის გადაბუგა, ანლო-მახლო სოფლებიც
გადასხვავდერდა, თითქოს განიძარცვა, ყველაზე მეტად
კი — მახინჯარი.

ମାନ୍ଦ ଲାଭମିଳା କିମ୍ବା ଲାଭମିଳା, ତାପିଟିନ ଲାଭମିଳା,
ଲାଭମିଳା ଗୁ ଶିଥିର ଏକେ, ଅଗ୍ରଭାବ ଶିଥିର ଲେଖିଦିଲୋଗାଇ,
ଅଗ୍ରଭାବ ହିନ୍ଦିଗାରେ... ରା ମୀଠିନ୍ଦିଜ୍ଞାଯୁରିଙ୍କୁ ଗ୍ରାନ୍ତିନ୍ଦା ଦା ରା,
ଗ୍ରାନ୍ତିନ୍ଦା, ଦେଇପରିଚ୍ୟନ୍ଦି ମୀଠାଗାରିଙ୍କ ଶିଥିନ୍ଦାତିଲି । କାନ୍ଦିଗାରି
ମେଲିବାରି ।

რატომ და რისთვის დაერქვა მახინჯეაურს ეს სანე-
ლი, დღესაც თავს იმპოზუვენ ამაზე ეთნოგრაფები,
არქოლოგები, ისტორიკოსები...

მე არც ერთი ვარ, არც მეორე, არც მესამე. მაგრამ
მახინჯაურელი გახლავართ და, ამიტომ ამის თაობაზე
წემი ეკრსად მაქა...»

დღიდ ხნის წინათ ცხოვრობდა თურმე ამ სოფელში მზეჭაპუკი, ძლიერი და მოხდენილი.

ସରତ ଡାକ୍‌ଖାତ୍‌ପତ୍ର ଉଦ୍‌ଘାଟ ମହିନା ଶୁଭେଣୁଷ୍ଠାନ, ମହିନାରୁଷିତ୍ୱା
ଦା ନାହିଁ ଶ୍ଵାରନ୍ ଦା ପାତ୍ର ମନ୍ଦିରରୁଷାନ୍, ଲାଭାରତୀରୁଷାନ୍
ଶ୍ଵାରନ୍ଦୀରୁଷାନ୍ ପାତ୍ର ଗ୍ରାମୀଯ ଗାନ୍ଧିଯାତ୍ମକ୍ୟ, ମହିନେଷ୍ଠାନ ଉଦ୍‌ଘାଟ
ମାଲମୂଳନିର୍ମିତ ଶ୍ଵାରନ୍ଦୀରୁଷାନ୍ ଜ୍ୱରିନାରୁ, ମନ୍ଦିରରୁଷାନ୍
ପାତ୍ର ଗ୍ରାମୀଯ ପାତ୍ର ପାତ୍ରାନ୍ତର୍ଭାବୀରୁଷାନ୍.

სოფლელებმა შორს, ტყეში გახიზნეს სულთობრ
ძავი ჭაბუკი.

ოოცა მოღვაწობიდა და ფერ სუ დარგა... ი სეჭას ქარ ბისა ალარაფერი ეცხო თურმე.

შო, ისე იქცეოდნენ, როგორც ამ მიწის ბატონ-პატრონები...

ურჯველობს და მუსრს ავლებსთ. რაზმს ვინმე მახინ-
ავ აღარი უდგას სათავეშით.

ଅ କାହିଁରେ ପାରନ୍ତି! ମାତ୍ରକିମ୍ବା-ଏହାମୁଣ୍ଡ! — ଯାଦିଗତିରସନ୍ଧି

ବୀରଜ୍ଞ-ଘରୀବୀରିବ ତାକୁ ବିଶ୍ଵାମିଳାଇଲା.
ଅମାଲେ ଦ୍ୱାର୍ଥରୀ ମଧ୍ୟମାନ୍ଦ୍ୟଲାଲ.

მასინჯ-გაუსას კორც ისახა ექვთდა და არც თალღა
ჭყვალა არა. კვლასუ უძღვდო ბრძოლიდანაც უცნებდა
გაცყვდა თავისი რაზმი.

ସାବତ୍ତିକ ରୂ ଉତ୍ତାନଶ୍ଚର୍ଚ ଦେଖିଲୁଛି ମହାନଙ୍କ
ପ୍ରାୟୋଗିକ ରାଶିର ମାତ୍ରଙ୍କ-ପାର୍ଶ୍ଵରୁ ମାତ୍ରରୁ ଏହିରୁ
ପାର୍ଶ୍ଵରୁ ଏହିରୁ ପାର୍ଶ୍ଵରୁ ଏହିରୁ ଏହିରୁ

არავინ იცოდა მისი ნამდვილი სახელი...

გმირის საპატივცემლოდ ამ სოფელს მახინჯე-გა
ურს ეძახდა ხალხი, სოფლებებს — მახინჯე-გაურე
ლებს.

მაგრამ ეს სიტყვები ძნელად გამოსათქმები იყდა მეტყველებაში გამარტივებას მოითხოვდა: ასე ცა მახინჯ-გაური - მახინჯდაურად, მეტე კი მახინჯაურად.

မြေ မွေးချော၊ စုစု နှိမ် မီမံပိုလ္ပာတွေ၏ စော့ဝါဒ မီမံ့။
အသံချော ဂဲမိန် ဂုဏ်ဆံချော ဦးကျော်။ ဗျားပါးအား
ဥပဒေများ များကား၊ အရာအဓိကတွေ စာတွေမှ အဲ အစ်ဆိပ်စိုင်
မြေ ဤ ဒုတိယေဂာ၊ အနံ့ချော်။ ဤ နှိမ်ဝါဒ နှင့်
ဒုတိယေဂာ၊ ဤ အော်။

პოდა, აბა, როგორ არ მიყვარდეს მახინჯაური.

ორი ლარი

ჩამოუარე ვაშლის ქვეშ,
შენ, ცეკვა-ცეკვუნიათ...
ოცნებას ცეკვა სჭობია,
შენ, ცეკვა-ცეკვუნიათ!..
ჩაბუქნე იასამნის ქვეშ,
შენ, ცეკვა-ცეკვუნიათ...
ჩაიგარ გულში ტოტები,
შენ, ცეკვა-ცეკვუნიათ!
შეის ქვეშაც პანწი გვიზენე,
შენ, ცეკვა-ცეკვუნიათ...
ცის ჭავეარდივით წმინდა ხარ,
შენ, ცეკვა-ცეკვუნიათ!..
ძღვილო ზეც გაინავარდე,
შენ, ცეკვა-ცეკვუნიათ...
შენი სიცოცხლე მწვანეა,
შენ, ცეკვა-ცეკვუნიათ!..

ურანინგარედონ თარუმა გარიც აილავნება

შატატარი ელუარდ აგაროვაძე

როგორ მოიკოვათ გარმაღლი ფეტქრის

აურა თაძორავიშვილი

მავლე პირველყოლი ადამიანი

წარმოვიდგინოთ, ბავშვებო,, ეგრეთ წოდებული ქვის ხანის ადამიანი — ნახევრად შიშველი და შმიერი.. მგელივით გავებული ოომ დაძრწის საკბილოს მოსახელთებლად, ოღონდ კუჭი ამთივსოს და შიმშილი დაიყუჩოს და მისთვის სულ ერთია, რას წაწყდება: ხილი იქნება ქს, კენკრა, სოკოები, მცენარეთა ნორჩი ჟლორტები და კვირტები თუ ფრინველის კვერცხები...

და აი, ერთხელაც ადამიანი მოულოდნელად წაადგა მეხის დაცემისა თუ

ძლიერი ქარისაგან შეა წელში გადატეხილ ბებერ, სანახვეროდ გამხმარ, კეგბა ხეს, რომლის ფუღუროდანაც ოქროს-ფერი, სათავრად მაღის აღმმურელი სურნელების შეონე სითხე დევნთავდა. ის იყო, კაცი მიუტანა მას, რომ ფუღუროდას საგანგაშო-საბრძოლო ბზეილ-ზუზუნით გამოფრინდნენ რაღაც მწერები, შეუტიეს მომხდეურს, მწარედ დანესტრეს და უპატიოეს.

ადამიანმა გონებით უმაღ გაიაზრა, რომ ფუღუროსთან ახლოს მისვადას ეს „ბრაზიანი“ მწერი ასე იოლად არ დაბნებებდა, და ხერხს მიმართა, მოგრძო ჯოხი მოიხელთა და შორიდან ფრთხილად ამოავლო იმ ოქროსფრად ჩამონალებით სითხეში, მერე იქაურობას განერიდ და ჯოხის ბოლო ფრთხილად გადალოდა. ო! რა გემრიელი და, ამასთან, როგორი ყუათიანი აღმოჩნდა ეს დათოური სითხე, უმაღ დაუამა შიმშილის გრძნობა.

...ადამიანის გონება მანქანასავით ამჟამადა: თუ რაიმე საშუალებით ამ „ბრაზიან“ მწერს ფუღუროდას მოაშორებდა, ძვირფასი ნადავლი მისი ლუქმა

იქნებოდა... ის თავისი სადგომისაკენ წარმატების მიზანით გადარიცხული ციდა, ცალ ხელში ანთებული კვარი დო, მეორეში — მოზრდილი თხის ჯამი, და უკან, ხესთან დაბრუნდა; აქ ცეცხლისა და ბოლის მეშვეობით ამოხოცა ფუღუროს ბინადარი მწერები და თაფლიანი ფიჭებით თავმოდგმული თიხის ჯამით თავისიანებისაკენ გასწიდა.

გარეული ფუტკრის ბუდეები პირველოფილ ადამიანს ყოველთვის ასე დაბლა, მოტებილ ხებზე როდი ხვდებოდა. ზოგჯერ ის იძლებული იყო ტანამდღალ ხებზეც გასულიყო ან მიუვალ კლდეთა ნაპრალებზეც აცოცებულიყო. ამას კი დიდი გამბეჭდობა და ფირიკური გაწვრთნილობა სჭირდებოდა.

ადამიანს ისე „გაუტება“ გარეული ფუტკრის თაფლი, რომ შემთხვევით ნაპოვნ ფუტკრის ბუდეებს აღარ სჯერდებოდა და უკვე სპეციალურად აღჭურვილი მიდიოდა გარეული ფუტკრის თაფლზე სანადიოროდ. თან მიპქონდა ხის სახელურებზე წამოცმელი, ნიჟარებისაგან დამზადებული დანები, თაფლიანი ფიჭების წამოსაღებად კი — თიხის ჭურჭელი.

დროთა განმავლობაში მან ფუტკრის ბუდეების ძვირილად მიგნებაც ისწავლა — ჯერ მცენარეთა ყვავილებში ექცედა მორდალე ფუტკარს, შემდეგ კი მისი ფრენის მიმმართულებას მაჰვებოდა მათი სამყოფელისაკენ.

ადამიანი ხვდებოდა, რომ ფუტკრის ბუდეებში თაფლის რაოდენობა შემოღომით უფრო მეტი იყო, ვიდრე წლის სხვა დროს, ამიტომ ზაგხულობით აცლილად ფუტკარს, და როცა ბუდეში ხავიანად დაგროვებულ თაფლს დაიგულებდა, მაშინდა მივიღოდა, ცეცხლით და ბოლით, ხას კი წელის დასხმით ხოდვდა ფუტკარს და თაფლს ითვისებდა.

აი, როგორ მოიპოვებდა პირველყოფილი ადამიანი თაფლსა და სანთელს.

ଫରିଦା ପାତାରୀ

ଫରିଦା
ପାତାରୀ

ଫରିଦା
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ

ବାଲୁବ୍ୟାଜି

ପାତାରୀ
ପାତାରୀ

ମାନ୍ଦଳା
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ

ବାଲୁବ୍ୟାଜି
ବାଲୁବ୍ୟାଜି

ପାତାରୀ

ପାତାରୀ ଗଣ୍ଠ ପାତାରୀ
ମିଏରୁକ୍କେବିଦା.
ଉରତି ପାତାରୀ ପାତାରୀ
ନାହିଁ କିମ୍ବା ପାତାରୀ
ପାତାରୀ ମିହିରୁକ୍କେବିଦା,
ଶୁଣି ରାମଧରି ପାତାରୀ
ପାତାରୀ ପାତାରୀ

ବାଲୁବ୍ୟାଜି ପାତାରୀ

ପାତାରୀ ପାତାରୀ
ପାତାରୀ ପାତାରୀ
ପାତାରୀ ପାତାରୀ
ପାତାରୀ ପାତାରୀ

“କାଙ୍କାଳି”

ମହାନାରୀ ରାଜପାତାରୀ ପାତାରୀ ପାତାରୀ

ଅବସ୍ଥାବାଦିତାରୀ
ମହାନାରୀ ପାତାରୀ ପାତାରୀ

ଫରିଦା
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ

ଫରିଦା
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ

ନାମାଚିରିତ ନାମାଚିରିତ ପାତାରୀ
ନାମାଚିରିତ ନାମାଚିରିତ ପାତାରୀ

ଫରିଦା
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ

ପାତାରୀ
ପାତାରୀ

ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ

ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ

ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ

ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ
ପାତାରୀ

ამ პატარა გივს საში ღოვი ჰეონდა და სამივე გაუტყდა. ახ-
ლა თავს იმტვრებს; რომ ნაწილები დფორად მოაროს
ერთმანეთს და უვაწევოს. დახვარეთ!